

Brandbrief Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert

Voor: Inwoners, gemeenteraad en College B&W West Betuwe
Cc: Gemeenteraad en College B&W van Tiel, het WOT-team en de pers
Betreft: Mogelijke Westelijke Ontsluitingsweg Tiel
Van: Kernteam Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert (BCB-Ophemert)
E-mail: bcbophemert@gmail.com
Datum: 4 maart 2024

Geachte inwoners, ondernemers, gemeenteraadsleden en gemeentebesturen,

Er ontstond de afgelopen twee weken **veel onrust** over een opgedoken notitie van het College van B&W van de gemeente West Betuwe aan het College en de gemeenteraad van de gemeente Tiel over de mogelijk ontsluitingsweg. Na veel aandringen van de inwoners werd het onderwerp uitvoerig behandeld in de gemeenteraad van West Betuwe op 27 februari 2024. De gemeenteraad van West Betuwe besloot op 27 februari unaniem in de vorm van een motie. De gemeenteraad van West Betuwe verzoekt **unaniem** de wethouder om **geen afwachterende rol** (meer) aan te nemen in dit proces, maar de raadsleden en inwoners van West Betuwe **proactief en uitvoerig te informeren** over de impact van de verschillende varianten. De gemeenteraad van West Betuwe concludeert ook dat variant 5 een **zeer ongewenste impact** heeft op het groene landschap van de gemeente West Betuwe en het stiltegebied ter plekke voor flora, fauna en recreatie. Tot slot verzocht de gemeenteraad de wethouder zich duidelijk uit te spreken als **voorzitter van een andere variant** dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt.

Over 3 dagen, op **woensdagavond 6 maart 2024** vindt er een **dorpsbijeenkomst** plaats om 19:30 uur in Huis op Hemert, inloop vanaf 19:00 uur. De wethouders van Tiel en West Betuwe komen dan tekst en uitleg geven aan inwoners en ondernemers. Deze bijeenkomst wordt gefaciliteerd door de **Dorpsstafel Ophemert**.

Woensdag wordt duidelijk of de opgedoken brief van West Betuwe **inhoudelijk van tafel** gaat, of dat die brief **heel anders gelezen** moet worden (en hoe dan?). Ook moet duidelijk worden op welke manier de inwoners van Ophemert vanaf nu wel betrokken worden in de afwegingen en welke activiteiten daartoe georganiseerd gaan worden.

De belangen voor het buitengebied van Ophemert worden inmiddels geborgd door het **Bewoners Collectief Buitengebied (BCB) Ophemert**. Voor het proces hebben we nu bereikt dat we gehoord worden, daarvoor was helaas een lawaaiprotest nodig in de raad. Laten we woensdag aanstaande focussen **op de inhoud**, eens goed samen kijken wat er aan de hand is. Bijgevoegd een terugblik op het proces, een inhoudelijke doorkijk en informatie over reistijden uit Ophemert.

We roepen alle belangstellenden en betrokkenen op om woensdag aanwezig te zijn.

Namens ten minste 50 bewoners uit het gebied,

Marko Stupar – Sabrina Veldhuizen – Herman de Leeuw – Melvin Könings
Kernteam Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert

Bijlage 1: Korte terugblik op het proces

De gemeente Tiel studeert al jarenlang op een mogelijke Westelijke Ontsluitingsweg voor Tiel. Het doel van die weg is om de groeiende wijk Passewaaij een snellere verbinding te geven richting de A15 en ook om het huidige sluipverkeer door de kern Wadenoijen te verminderen. De gemeente Tiel heeft tot nu toe een uitvoerig participatietraject doorlopen voor haar **eigen inwoners en ondernemers** en er zijn grofweg 6 varianten geselecteerd (varianten 1 t/m 5 en 1B). Verkeersbureau Movares heeft hier uitvoerig onderzoek naar gedaan, uit deze studies blijkt dat er niet een duidelijke voorkeursvariant komt bovendien, omdat ieder alternatief grote voor- en nadelen kent.

Vorig jaar ontstond er **maatschappelijk verzet** in het dorp Wadenoijen om een nieuwe 80 km/uur weg aan te leggen dwars door het groene landschap van Wadenoijen. Er ontstond ook maatschappelijk verzet langs de bestaande N834 om die weg op te waarderen (ook 1 van de varianten). Door deze maatschappelijke druk krijgt mogelijk de variant die langs de gemeentegrens van West Betuwe scheert (variant 5) de voorkeur krijgt van raadsleden uit Tiel. Variant 5 heeft echter een enorme impact op de inwoners van Ophemert.

Raadsleden, inwoners en ondernemers uit West Betuwe voelen zich nu **overvallen in het proces**. De gemeenteraad van West Betuwe is tot nu toe helemaal niet betrokken in de bestuurlijke afweging van de gemeente Tiel en de gemeente West Betuwe. Er gaat soms een informatienotitie voorbij, maar inhoudelijk is de tracékeuze niet voorbijgekomen. Er heeft in de gemeente West Betuwe tot nu toe ook helemaal geen bijeenkomst plaatsgevonden. Dit is ook helemaal **in strijd** met de beginselen van de nieuwe nationale Omgevingswet, waar juist participatie en het vroegtijdig betrekken van inwoners en ondernemers voorop staat.

We weten uit de praktijk van Ruimtelijke Ordening dat als een gemeente (of andere overheid) eenmaal kiest voor een bepaalde voorkeursvariant, dat zo'n keuze dan weliswaar open staat voor bezwaar en beroep, maar dat dan de bestuurlijke kogel door de kerk is en de overheid vanaf dat moment kan en gaat beginnen met bijvoorbeeld onteigenen en de opzet van ruimtelijke procedures (zoals MER, etc.). **Inspraak en participatie voorafgaand aan de keuze** voor een voorkeustraject is dus heel erg belangrijk, dat is de fase dat er goed gewogen wordt tussen de varianten. De wethouder van Tiel heeft dit ook nadrukkelijk erkent en al meer dan een jaar de keuze voor een voorkeursvariant uitgesteld, om ruimte te geven aan draagvlak gesprekken en voorlichting richting inwoners. Het vervelende is alleen dat Tiel dit **uitsluitend voor eigen inwoners en ondernemers** doet, in de gemeenteraad van Tiel werd zelfs lachend vastgesteld dat inwoners uit Ophemert nou eenmaal niet in Tiel wonen. Hiermee ontstaat er in het participatietraject voorafgaand aan de keuze voor het voorkeustracé dus een onderscheid tussen **eersterangs en tweederangs inwoners**.

De inwoners en ondernemers van Ophemert zijn **tot nu toe niet betrokken** in de bestuurlijke afweging van de gemeente Tiel. De gemeenteraad van West Betuwe heeft op 27 februari 2024 geconstateerd dat de gemeente Tiel daarmee niet een volledig participatietraject doorloopt. Ook is de **gemeenteraad van West Betuwe** zelf **onvoldoende meegenomen** in dit proces, de afwegingen en in het beoordelen van het maatschappelijk draagvlak. De wethouder van West Betuwe gaf in de gemeenteraad van 27 februari 2024 toe dat de afstemming met Tiel vrij beperkt was. Er is weliswaar een bestuurlijke brief gestuurd in oktober 2023 (de bewuste opgedoken brief), maar sindsdien heeft de gemeente Tiel daar niet op gereageerd, er is ook geen contact geweest tussen de wethouders op dit onderwerp.

De opgedoken brief van West Betuwe aan de wethouder van Tiel leverde op donderdag 29 februari 2024 een ongemakkelijke situatie op in de gemeenteraad van Tiel. Hier bleek dat deze brief de afgelopen maanden was **zoekgeraakt**, deze kwam pas eind januari 2024 boven water na een anonieme tip. Tiels raadslid Martin Koning verwoorde het ongemak en de verbazing: „Raar dat zo'n brief na een anonieme tip er plots is, terwijl het om zo'n belangrijk onderwerp gaat." De gemeenteraad van Tiel kreeg **dubbele excuses** van wethouders Remco Dijkstra en Erika Spil. „De brief is te lang blijven liggen", zei Dijkstra. Wethouder Dijkstra gaf aan uiterlijk eind maart de knoop over het voorkeustracé door te willen hakken. Raadslid Hubertien Stultiens: „Als wij nu na vier maanden pas die brief krijgen, heeft die dan nog wel serieus invloed op de tracékeuze?"

Terug naar de gemeenteraad van West Betuwe op 27 februari. De raad nam daar **unaniem** een motie aan waarin de wethouder werd dringend verzocht om geen afwachtende rol (meer) aan te nemen in dit proces, maar de gemeenteraad en inwoners van West Betuwe **proactief en uitvoerig te informeren** over de impact van de verschillende varianten. Tot slot (en inhoudelijk de **meest belangrijke conclusie van de raad**) verzocht de gemeenteraad van West Betuwe de wethouder zich duidelijk uit te spreken als voorstander van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt. Dus geen **voorkeur van West Betuwe voor variant 5!**

Het gemeentebestuur van Tiel is op dit moment dus bezig met de keuze voor een voorkeursvariant. De wethouder heeft op 28 februari 2024 aangegeven dat de spreekwoordelijke kogel uiterlijk **eind maart 2024** door de kerk gaat. Dit is vooral een **politieke keuze**, het verkeerskundige bureau durft immers geen voorkeur aan te wijzen. Er zijn de afgelopen weken politieke krachten in Tiel in het spel die de notitie uit West Betuwe inhoudelijk gebruiken om nu te gaan kiezen voor variant 5. Voor Tiel levert deze variant misschien het minste gezeur op (van eigen inwoners) en West Betuwe wil nog meebetalen ook! De omstreden (opgedoken) notitie van West Betuwe heeft dus **mogelijk een enorme impact**.

Inmiddels is ook de **Dorpstafel Ophemert** betrokken bij dit dossier, in een recent schrijven aan het college heeft de dorpsstafel aangegeven geschrokken te zijn van alle commotie en het college dringend verzocht eerst een dialoog aan te gaan tussen de gemeente en de inwoners van Ophemert. De dorpsstafel is van mening dat het college van West Betuwe **geen voorkeur voor variant 5** kan uitspreken, voordat daar het draagvlak is getoetst met de inwoners en ondernemers. De Dorpsstafel heeft ook aangeboden een faciliterende rol te kunnen vervullen door bijvoorbeeld een **dorpsbijeenkoms**t te organiseren. Nu is de bedoeling dat deze op **6 maart 2024** gaat plaatsvinden (om 19:30 uur in Huis Ophemert, inloop vanaf 19:00 uur).

Vanuit de app-groep die eind februari 2024 in het buitengebied Ophemert ontstond na de ontdekking van de opgedoken brief (inmiddels meer dan 50 leden), is inmiddels een **Kernteam** voor het Bewonerscollectief Buitengebied Ophemert (BCB-Ophemert) gevormd. We gebruiken de app-groep (50 leden nu) om mensen te informeren, het kernteam verzamelt informatie en aandachtspunten en probeert de bewoners en ondernemers te vertegenwoordigen.

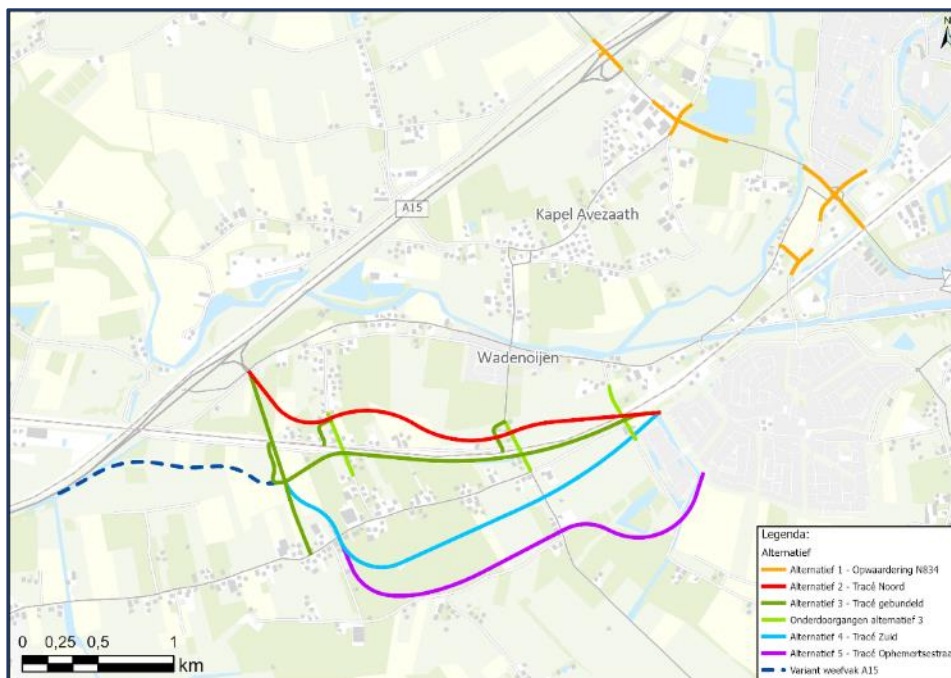
Samengevat: het proces is buitengewoon rommelig verlopen, maar op 6 maart vindt er een inhaalslag plaats. Laten we dan focussen op de inhoud!

Bijlage 2: Inhoudelijke achtergrond

De gemeente Tiel heeft een uitvoerig participatietraject doorlopen voor haar eigen inwoners en ondernemers en er zijn **5 varianten** geselecteerd, waarbij er in de zomer van 2023 nog een extra variant is toegevoegd (1B). Verkeersbureau Movares heeft een concept Milieu Effect Rapportage (MER) opgesteld, daarin staan allemaal aspecten als milieu, verkeersbewegingen, geluid, luchtkwaliteit, kosten en draagvlak.

Zie voor meer informatie: <https://ontsluitingtiel.movares.net/>

Uit alle rapporten blijkt dat **variant 1B**, dat is het opwaarderen van de bestaande N834 met betere kruispunten en dubbele rijbanen naar afslag Tiel-West **de slimste keuze** is. Het trekken van een lang nieuw tracé dwars door het buitengebied van Wadennoijen (en potentieel rakend aan Ophemert) levert nauwelijks tijdswinst of verbeterde verkeersafwikkeling op, de hoge kosten en de impact op het landschap en de mensen van deze buitengebied varianten wegen niet op tegen de verkeersresultaten. Daarbij mag trouwens worden aangetekend dat Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat 3 afslagen voor de stad Tiel op de A15 helemaal niet nodig zijn, de 2 bestaande afslagen zijn ruim voldoende. Echter, verkeersbureau Movares durft op dit moment geen duidelijke voorkeursvariant aan te wijzen, omdat ieder alternatief voor- en nadelen kent en ook op weerstand stuit (*not in my backyard*, ook wel het NIMBY-effect). Daarmee is de keuze in Tiel welke variant het wordt nu vooral een **politiek proces**.



In de basis gaat de inhoudelijke keuze voor de gemeenteraad van Tiel om het ofwel stevig **opwaarderen van de bestaande weg N834** naar de A15-afslag Tiel-West met dubbele rijbanen en verbeterde kruisingen (variant 1B), ofwel het aanleggen van een compleet nieuwe weg dwars door het buitengebied van Wadennoijen naar de A15-afslag Wadennoijen (dit zijn varianten 2 tot en met 5). Variant 5 (op het plaatje de onderste paarse lijn) loopt voor een belangrijk deel pal langs de gemeentegrens van West Betuwe en heeft een **potentieel enorme impact** op de inwoners en ondernemers van West Betuwe (Ophemert).

Deze vijfde variant scoort uit **verkeerskundig optiek veruit het slechtst**: deze variant biedt onvoldoende ruimte aan de toekomstige verkeersstromen uit Passewaaij en draagt onvoldoende bij aan het voorkomen van sluipverkeer door de kern Wadenoijen. Deze variant heeft wel een enorme impact op de inwoners van Ophemert die in de buurt van dat tracé wonen. Je zal maar wonen in dat prachtige buitengebied, dat door de gemeente en provincie nadrukkelijk als stiltegebied voor flora en fauna is aangewezen, en dan ineens een drukke provinciale weg recht voor je deur krijgen met dag en nacht razende vrachtauto's die 80 km/uur rijden en nauwelijks oversteekplaatsen. Een nieuwe herrie-makende Berlijnse muur voor je neus!

De vijfde variant heeft een zeer ongewenste impact op het groene landschap van de gemeente West Betuwe, het stiltegebied en de recreatiemogelijkheden. Deze variant druist ook lijnrecht in tegen het landschapsontwikkelingsplan van de gemeente West Betuwe. Niet voor niets heeft de gemeenteraad op 27 februari 2024 zich unaniem uitgesproken dat de wethouder zich duidelijk moet uitspreken als **voorstander van een andere variant** dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt. Dus geen bestuurlijke voorkeur van West Betuwe voor variant 5!

Het College van Burgemeester en Wethouders van West Betuwe heeft in oktober 2023 een notitie vastgesteld en op bestuurlijke titel verzonden naar het college van Tiel, met een verzoek deze notitie ook aan de gemeenteraad van Tiel te zenden. Het college van West Betuwe heeft de inhoud van deze notitie **niet openbaar** aan de gemeenteraad verstuurd. Naar verluid was de brief wel opgenomen in een vertrouwelijk e-mail systeem voor raadsleden van West Betuwe, maar dat systeem is niet openbaar). Inwoners van Ophemert wisten dus niets van, pas na een anonieme tip en veel zoeken en zeuren kwam deze notitie op donderdag 22 februari 2024 in Ophemert boven water.

Een paar **opvallende quotes** uit die notitie van West Betuwe. Dit zijn letterlijk dus enkele bestuurlijke uitspraken van de wethouder van West Betuwe aan Tiel:

- “Er is een duidelijke voorkeur voor variant 5”
- “De gemeente West Betuwe is bereid mee te werken aan een bredere aanpak die invulling geeft aan de regionale doelen”
- “Variant 5 komt weliswaar minder positief uit voor de afwikkeling van sluipverkeer, maar biedt in onze ogen de meeste kansen voor een positieve verkeersafwikkeling uit Passewaaij”
- “Voor variant 5 geldt dat voor de impact op het landschap de natuurlijke lijnen en grenzen gevolgd worden, waardoor het landschap, de klimaatrobustheid en biodiversiteit versterkt kan worden”

Betrokkenen uit Tiel lezen in de notitie dat de gemeente West Betuwe bereid is “mee te werken” aan de weg als deze regionaal wat oplevert. Zo'n bestuurlijk signaal wordt al snel opgevat als “**mee te betalen**”, omdat de financiële opgave voor Tiel voor de weg enorm is en de lasten zo veel mogelijk verdeeld moeten worden.

Verkeerskundig lijkt deze notitie onjuiste informatie te bevatten. Bureau Movares heeft bijvoorbeeld aangetoond dat **variant 1B** (opwaarderen N834) de snelste en meest logische verkeersafwikkeling uit Passewaaij oplevert. Dat het college van West Betuwe nu zou concluderen dat juist variant 5 (met de laagste gekwantificeerde verkeersafwikkeling) de meeste kansen voor een positieve verkeersafwikkeling uit Passewaaij oplevert is **onjuist**. Ook de conclusie uit West Betuwe dat met het aanleggen van een nieuwe weg het

landschap, de klimaatrobustheid en biodiversiteit juist versterkt wordt, is feitelijk echt **nonsens**. Het landschap wordt juist ernstig aangetast, het stiltegebied (met nu volop ruimte voor biodiversiteit) wordt juist in hoge mate geschaad bij variant 5.

Er vallen nog twee zaken op in de brief van West Betuwe aan Tiel. Ten eerste schiet het college van West Betuwe **inhoudelijk allemaal gaten** in de MER analyse van Movares. Volgens het College van West Betuwe zijn **conclusies onvolledig** en zijn varianten technisch **te positief ingetekend**. Dat zijn vrij harde conclusies als je bedenkt dat deze afgeronde MER analyse nog een heel formeel inspraak proces in moet. West Betuwe geeft (als het ware) alvast ruim baan aan bezwaarmakers om besluitvorming over die MER langdurig te frustreren. En als het onderzoek zo onvolledig is, waarom spreekt het college van West Betuwe dan wel een voorkeur uit?

Een tweede opvallend onderdeel is de nadrukkelijke voorzet (wens) uit West Betuwe voor het **realiseren van een nieuwe verkeersontsluiting** tussen Geldermalsen met A15 afslag Tiel West. Dat brengt een mogelijke verlenging in beeld van de Westelijke Ontsluitingsweg (variant 5) langs de Tielerweg naar Geldermalsen, of zelfs het doortrekken van variant 5 langs de Bommelweg naar afslag Est. Dit zijn allemaal **grote ingrijpende maatregelen** op het grondgebied van West Betuwe, daar kan je niet zo maar achteloos wat opmerkingen over maken als college, zonder nadrukkelijke consultatie en participatie met de gemeenteraad, inwoners en ondernemers.

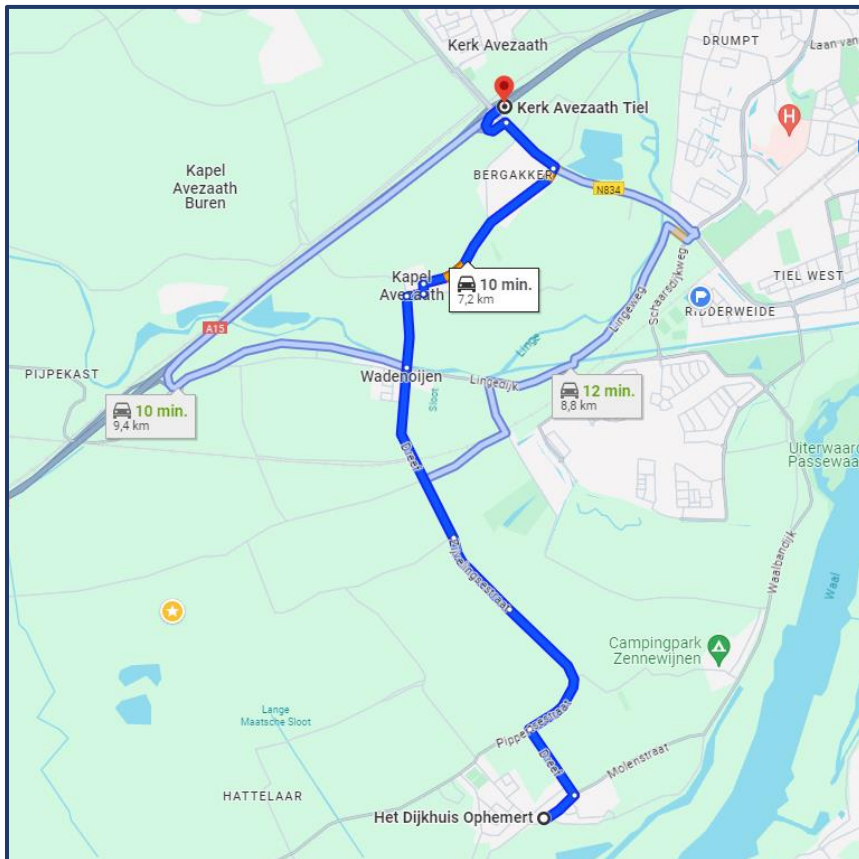
In de notitie wordt tenslotte **geen woord** gerept over het informeren van - en laten meepraten door betrokken inwoners en ondernemers. De inwoners van Ophemert staan dus tot nu toe helemaal buitenspel, het gemeentebestuur van West Betuwe werkt tot nu toe nul komma nul mee aan draagvlak.

Samengevat: de inwoners en ondernemers uit het buitengebied van Ophemert zijn voorstander van Variant 1B, het opwaarderen van de bestaande infrastructuur in Tiel. Laten we het landschap en de cultuur in het buitengebied koesteren!

Bijlage 3: Reistijden uit Ophemert naar A15

Voor een beeld van de potentiële verkeerskundige gevolgen voor Ophemert staat hieronder een overzicht van de reistijden, gerekend vanaf Het Dijkhuis in Ophemert.

De route van en naar Nijmegen (oostwaarts):

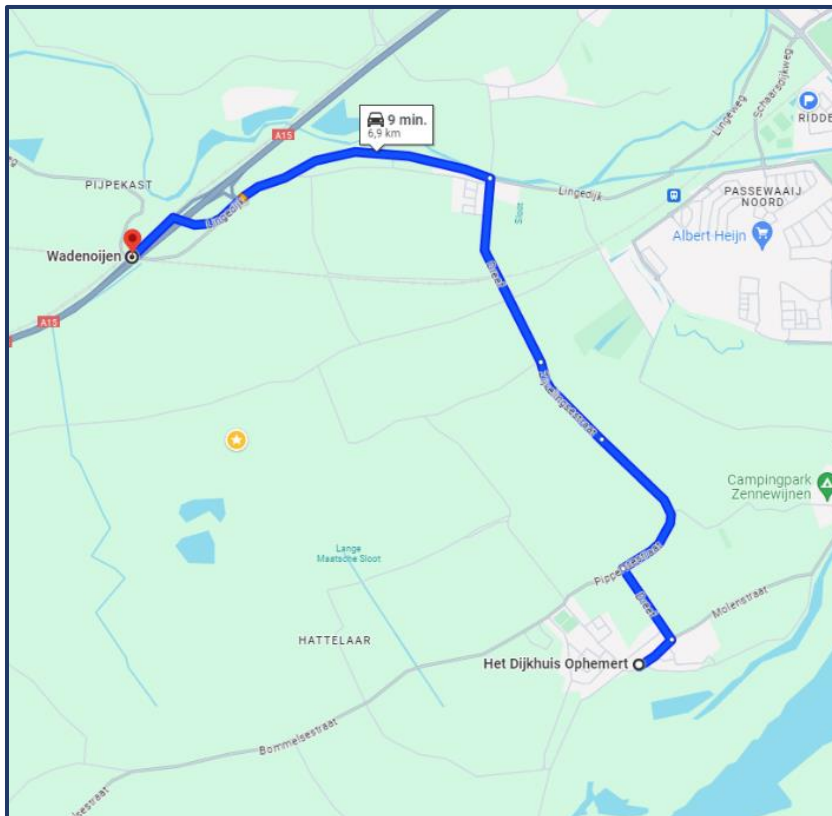


Als je uit Ophemert **naar of uit Nijmegen** wilt of komt, is nu de kortste weg uit Ophemert via de Dreef, Pippertsestraat, Zijvelingsestraat, Voetbal Wadenoijen, door de dorpskern van Wadenoijen, Linge over, Kapel Avezaath, langs industrieterrein Bergakker naar afslag A15 / Tiel West. Deze afstand is 7,2 kilometer en duurt 10 minuten. Je kan nu ook op de Lingedijk in Wadenoijen linksaf en over de A15-afslag Wadenoijen rijden, dat is 2,2 km om, maar omdat deze route over de snelweg gaat, is dat ook 10 minuten.

Mocht er nu een variant 5 komen, dan zou je ter hoogte van de Ophemertsestraat (net voor de voetbalvelden Wadenoijen, westelijk kunnen rijden (linksaf slaan) en dan in circa 4 minuten naar A15 afslag Wadenoijen kunnen rijden, om vervolgens weer in 2 minuten over de A15 van afslag Wadenoijen naar afslag Tiel West te rijden. De totale reistijd naar de A15 bij Tiel-West is dan nog steeds 10 minuten. Die route is dus wel langer in afstand en verbruikt dus meer brandstof en veroorzaakt meer overlast voor het milieu.

Samengevat: de nieuwe variant 5 zal geen enkel verkeerskundig effect hebben op het verkeer van en naar Ophemert naar het oosten van het land. Mochten mensen toch van de route gebruik gaan maken, levert dat vooral extra milieuoverlast op (CO2 uitstoot, geluid, luchtkwaliteit, etc).

De route van en naar Rotterdam (westwaarts):



Als je uit Ophemert van of naar Rotterdam wil, is de huidige snelste route naar de A15 om naar de dorpskern Wadenoijen te rijden via de Zijvelingsestraat, op de Lingedijk linksaf te slaan en daar naar afslag A15 te rijden. Dit is 6,9 km en duurt 9 minuten (vanaf het Dijkhuis). Een iets kortere route (die sommige mensen uit gewoonte ook wel nemen) is via de Kapelstraat, Ophemertsestraat, Nieuweweg en Bredestraat, deze is 6,6 km. Deze alternatieve route scheelt weliswaar 300 meter, maar gaat over langzamere wegen en kost ongeveer evenveel tijd (9 minuten). Anderen rijden ook (van of uit richting Rotterdam) via afslag Est en Bommelsestraat, maar dit is een relatief langere route, die ook meer tijd vergt.

Mocht er een variant 5 komen, dan kan je straks op het kruispunt bij de Ophemertsestraat (vlak voor de voetbalvelden van Wadenoijen, westwaarts rijden (linksaf slaan) en dan in circa 3 minuten naar A15 afslag Wadenoijen rijden. Nu duurt dat 4 minuten via de dorpskern Wadenoijen. De winst met variant 5 is dan hooguit 1 minuut reistijd, de route wordt in afstand dan niet korter.

Samengevat: de nieuwe variant 5 heeft een minimaal effect op het verkeer van en naar Ophemert naar het westen van het land, dat scheelt maximaal 1 minuut reistijd.